

Zpravodaj

Českého krajského spolku Beseda

Čtvrtletník – květen 2013 – číslo 2

Trimestriel – mai 2013

Driemaandelijks – mei 2013

EDITOR: Dušan Swalens, dusan@swalens.eu

www.beseda.be - spolek@beseda.be

Bureau de dépôt: 1420 Braine-l'Alleud 1

PP 6/68473

Milí krajané,

slovy se snažíme v životě vyjádřit snad všechno. Některá jsou skutečně klíčová. Jedním z nich, které se nám poslední dobou stále vrací, je slovo KŘÍŽOVATKA.

V loňském roce jsme se svými příspěvky podíleli na vzniku podzimního čísla revue *Prostor*, které dostalo název *Kulturní křižovatky. Češi a Belgičané v dialogu*. Nejdříve v Praze a nyní už podruhé v Bruselu se diskutovalo o našich národních podobnostech i rozdílech.

Nejen Belgie, nejen Evropa, celý svět se nyní ocitá na křižovatce a je třeba se politicky, ekonomicky, ekologicky i prostě lidsky, zato moudře rozhodnout kudy dál. Mnozí pesimisté jistě namítnou, že jsme cestu zvolili špatně a nacházíme se ve slepé uličce. S tím však nemohu a nechci souhlasit, neboť existují i jiné, pozitivní alternativy a k tomu iniciativní lidé, kteří se je snaží uvádět do praxe. O jedné z nich si přečtete na str. 2.

Jako lidstvo jsme se již mnohokrát ocitli v hrůzné situaci – to když určití jedinci nebo skupiny vsadili na špatné hodnoty a pod různými demagogickými zástěrkami se zbavovali morálních zábran – přesto však nakonec, i když za cenu nesmírných obětí, zvítězil zdravý rozum. Díky tomu si můžeme nyní připomínat výročí konce 2. světové války. K tomuto tématu vám přinášíme dva pozoruhodné osudy krajanů – na str. 14 je popsán osud pana Morgensterna a na str. 4 – vyprávění paní Dubové. Osobní setkání s touto vitální a skromnou dámou při vernisáži jejích obrazů v Laickém židovském centru v Bruselu v nás vzbudilo hluboký obdiv. Vernisáž byla spojená s divadelním představením *Šoa*, které pojednávalo o podobných osudech dalších osobností: herečky Hany Pravdové a sportovce Miloše Dobrého.

Na minulost zapomínat nelze. I proto se naše Beseda již od roku 1970 pravidelně účastní pietního kladení květin na vojenském hřbitově v Adinkerke, kde je pohřbeno přes 40 českých a slovenských vojáků. Akci střídavě pořádá česká a slovenská ambasáda ve spolupráci s radnicí v De Panne. Fotografie z minulých ročníků jsou na našem webu. Přijďte se i vy letos na tuto událost podívat. Potřebné informace najdete na zadní straně v tabulce. Vezměte s sebou děti a odpoledne pak můžete věnovat procházce po pláži nebo návštěvě nedalekého zábavního parku.

Na různých osobních křižovatkách se nacházíme v průběhu celého našeho života dost často: je třeba si vybrat vhodné studium, hledat zaměstnání a životního partnera, postavit dům, zasadit strom, vychovat děti... ☺ Okolnosti nás někdy zanesou hodně daleko od rodného domu... a je třeba volit, kterými cestami se budeme ubírat: některé jsou strmé, jiné prašné nebo naopak blátivé, další klikaté, plné výmolů... Seneca říkal, že „Moudrému zřídka vstoupí osud do cesty!“ V dnešním nejistém světě se však lámou mnohé mezilidské vztahy, o práci přicházejí i velice schopní lidé s odborným vzděláním a zkušenostmi. Nečekaně se tak ocitají na nové křižovatce a kladou si otázku kam a jak dál. Věřím, že když budou moudře volit a zůstanou věrni svým zásadám, podaří se jim vybudovat nové a lepší vztahy a najít ve společnosti nové, smysluplné uplatnění. Přejeme nejen jim, ale vám všem, milí krajané, dobrý vítr do plachet a správnou volbu na všech vašich křižovatkách!

Těšíme se na naše příští setkání. Myslím, že máte opět z čeho vybírat!

Olga Schmalzriedová

BESEDA

51, rue des Arbalétriers
1420 Braine-l'Alleud

Destinataire

BELGIQUE - BELGIE
1420 BRAINE-L'ALLEUD 1
P 001887

© foto Matěj Karásek

Kulturně kreativní fórum v Bruselu

Do minulého Zpravodaje se pozvánka na fórum nedostala. Mohl by to být pádný důvod, proč se raději přihlásit do besední mailové databáze anebo pravidelně sledovat naše webové stránky. Vždyť Zpravodaj vychází jen čtyřikrát ročně a v jednotlivých mezidobích se mohou objevit nové, zajímavé akce!

Právě takovou bylo březnové **Leadership fórum**, na které jsme vás pozvali do Plzeňského domu ve čtvrtek **14. března**. I když fóru předcházela největší letošní sněhová kalamita, dostavili se nejen nadšení organizátoři **Robin Čumpelík, Lucia Gallová a Lubomír Krupa** z Prahy, ale i další zájemci o tento projekt až z Nizozemí a Velké Británie. Mnozí z přihlášených brusel-

ských účastníků se bohužel museli na poslední chvíli z důvodu nemoci omluvit. Vzhledem k tomu, že i nám leží na srdci podobné otázky o tom, kterým směrem by se měl život v naší zemi a na celé planetě dále ubírat a co pro to může každý z nás ve svém běžném životě udělat, jistě jsme se v Bruselu nesetkali se členy Creative Gate naposledy. Příští akce je podle posledních zpráv naplánována na 14. května. Sledujte informace na <http://www.facebook.com/events/623412247684848/>

Nenechme se zmást názvem, ve kterém jsou lídři, nejedná se o ovládání ostatních, ale o vědomé rozhodování o tom, jak osobně žít jinak než jen slepě následovat většinový model. Jak vědomě, iniciativně,

ale zároveň skromně a nadšeně dělat něco pro ty druhé.

Během příjemně a zajímavě stráveného večera jsme zhlédli film o tomto novém typu „lídru“. I vy se na něj můžete podívat zde: <http://www.youtube.com/watch?v=zJFmrHxi2Cw> Následná přátelská a otevřená diskuse nás jen utvrdila v tom, že podobně smýšlejících lidí je mezi námi již mnoho, že tedy nejsme sami a že tento nový proud nabírá na síle. Pomáhají mu k tomu právě podobná setkání s výměnou zkušeností.

Děkujeme všem účastníkům za podněty a těšíme se na příště.

Olga

Více fotografií na www.beseda.be nebo facebook: "Beseda Belgie", © foto Dušan Swalens

Kurzy kreativní fotografie

Ano, hrdě mohu přejmenovat „fotokroužek“ na vznešenější „kurzy kreativní fotografie“. Zasloužili se o to přímo jeho členové, kteří za rok a půl udělali obrovské pokroky a probudili v sobě tvořivého ducha. Při každém setkání mě něčím mile překvapí a já se doslova kochám pohledem na jejich záběry.

V březnu jsme se vydali do přírody u vesnice Dworp. Hlavním úkolem bylo „Jak zcela rozmáznout potok – splav, aby byl docílen dojem tekoucího mléka?“ Jak se to povedlo, posuďte sami. Bystrému oku při prozkoumávání okolí břehů neunikly zajímavé detaily.

V květnu se vydáme na další praktické cvičení do Národní botanické

zahrady v nedalekém Meise. Tam bychom si hlavně prohloubili znalosti makrofotografie, zátiší a scénérií. V červnu máme vzácnou příležitost a svolení k fotografování loutek v muzeu a divadle Théâtre Royal du Péruchet v Ixelles, které nám budou zcela k dispozici. Zde si ukážeme, jak ze dvou až tří blesků a nejružnějších nástavců na ně můžeme vytvořit relativně levné studiové osvětlení s profesionálními výsledky. A než se rozjedeme na letní prázdniny, tradičně se sejeme v České škole bez hranic v Bruselu k posouzení výsledků ze zmíněných fotovýprav a zadáme si témata na dovolenou, včetně rad „jak na to“. Termíny setkání jsou v tabulce na poslední straně Zpravodaje.

Tento fotografický kurz je pro členy krajského spolku Beseda veden zcela zdarma, kdykoliv se může kdokoliv přidat. Nezáleží na tom, na jaké úrovni se nacházíte nebo jaký fotoaparát vlastníte. Nejdůležitější je nadšení pro výtvarno.

Dobré světlo přeje Dušan.

© foto Hana Pešková

© foto Miloslava Mrázová

© foto Ondrej Mok

© foto Beáta Šaková

© foto Matěj Karásek

© foto Katarína Rišová

© foto Eva Viestová

Žiju a nezapomenu...

Jsem už jediná ze staré rodiny, kdo na všechny ještě vzpomíná...

Je rok 1938, je mi dvanáct a beru jako samozřejmost, že žiju s milujícími rodiči a sestrou v pohodlném bytě na Smíchově s nádherným výhledem na Vltavu, se všemi radostmi a starostmi, jaké může normální pražské děvče mít. Koho by zajímal náš židovský původ? Žijeme úplně stejně jako ostatní, mám české přítelkyně, slavíme i vánoce. Ale stejně ráda mám i celou naši širokou rodinu, se kterou trávíme i dovolené. Aniž si to uvědomujeme, jsme šťastná, relativně dobře zajištěná rodinka.

A pak náhle obsazení naší země nacisty a zjištění, že pro náš původ platí jiné zákony. Norimberské. Postupně nám oklešťují život: zákaz chodit do školy, do divadel, do restaurací, jezdit tramvají, nakupovat potraviny mimo určené hodiny. A jako vrchol všeho nás označí velkou žlutou hvězdou. Postupně nám vše seberou, musíme odevzdat cennosti, šperky, kola a nakonec nám vezmou i domov, vyženou nás z bytu, kde jsme se narodili a byli s láskou vychováni. Vidím stále ustaranější tváře rodičů a příbuzných, kteří prožívají totéž...

Sestěhují nás do jednoho bytu na Starém městě, každá rodina má jeden pokoj. A začínají transporty a my s hrůzou čekáme, kdy na nás přijde řada. Stálá hrozba, která nad našimi životy visí, se naplní. Dne 24. dubna 1942 jsme povoláni do transportu AM do Terezína, 50 kg zavazadel, včetně „betrole“ (stočená deka a polštář), si můžeme vzít s sebou.

Najednou žijeme v Terezíně. Rodiny rozděleny, muži a ženy v různých kasárnách. Ubikace, kde bydlíme, je pro 80 lidí na tříposchodových palandách, není tam k hnutí. Život ze dne na den, nedostatek jídla, práce bez mzdy, těžké tresty za porušení zákazů, třeba za cigarety, a hrůza z budoucnosti. Stále odjíždějí transporty na východ, některé Terezínem jen projedou, přátelé

a příbuzní se loučí a my nevíme, že už je nikdy neuvidíme...

Terezín se mění, původní obyvatelstvo je vystěhováváno, ghetto se otevírá, smí se chodit po ulicích, ale jen do 8. hodiny večerní a jen tam, kde je to dovoleno. Přijíždějí nové transporty židů nejen z celého protektorátu, ale i z Německa, Rakouska, Dánska a Holandska. Úmrtnost hlavně starých lidí je obrovská, ghetto je přeplněné, a tak odjíždějí další transporty na východ a nejistota z budoucnosti stále roste. A přesto se náhle rodí touha po kulturním vyžití, a tak se objevili umělci, hlavně mladí, a chodí se na koncerty, do divadla na půdě Magdeburských kasáren, vznikají obrazy ze života v ghettu. To vše pomáhá k překonání strachu a hladu a SS komandatura to toleruje. A my si říkáme s jistou naivitou, jak je dobře, že jsme ještě v Čechách...

Ale po dvou dlouhých letech v Terezíně dojde i na nás. Odjíždějí jen muži, s nimi i můj táta. Je září 1944. Rodiny jsou již zcela rozbité, odjeli naši příbuzní i známí. Je mi 18 let a o měsíc později sedím i já s maminkou na zemi v přeplněném dobytčáku se zoufalými starými lidmi, ženami, malými dětmi, bez jídla, jedeme nekonečně dlouho, neznámo kam, špinaví, hladoví a žízňiví, s jedním kbelíkem pro všechny...

Naděje, že se sejdeme se svými blízkými, se pomalu vytrácí. Konečná stanice Osvětim-Birkenau...

Zničení lidé téměř padají z dobytčáku ven a jsou jedním z největších nacistických zločinců, Josefem Mengelem, rozdělení napravo, což znamená zatím život, a nalevo jsou určeni ti, kteří budou týž den zavražděni v plynové komoře. Starší lidé, mezi nimi i moje maminka, všechny děti i miminka a jejich matky. Nikdo netuší, že jdou na popravu, tak se očima loučí s těmi vpravo, jsou tiší a bojí se toho zlověstného neznáma.

*Jana Dubová se synem Martinem
v Bruselu – únor 2013*

Odvážím se toho vraha zeptat, mohu-li jít s matkou. Odpověď zní: „stejně se brzo sejdete“, a já tomu chci věřit a posílám mamince, tak náhle zestárlé, vzdušný polibek...

S námi, kterým je ještě dovoleno žít, se zrovna moc nemazlili. Svlékli nás donaha, naše dlouhé vlasy nám oholili, osprchovali nám těla, hodili nám ohavné hadry a na nohy poskytli dřeváky, které se v hlubokém bahně celého obrovského lágru vyzouvaly. Nahnali nás do jednoho baráku. Tříposchodové palandy – na holém dřevě ležíme po pěti. Ta děvčata se teď stala mou rodinou. Večer jsme se dozvěděly, že ten černý kouř z nedalekého komína jsou spálená těla našich drahých...

Ta strašlivá skutečnost včerejšího dne, ta proměna našich osobností, to ponížení a ztráta identity způsobily u mě naprosté otupení a já tuto hrůzu nemohla přijmout. Náš život byl pouhou existencí, ztratily jsme svá jména, staly jsme se jen čísla. To mé bylo 60848...

Hned první noc jsem dostala žlučkový záchvat a ráno jsem po těle měla divnou plastickou vyrážku.

A přišli esesáci udělat selekci, rozkaz svléknout a mě postavili stranou, když viděli tu výrazku. Strach, že mě oddělili od mých děvčat, mi dodal odvahy se k nim v nestřežený okamžik znovu připojit. Podařilo se a byl to určitě moment, který mi zachránil život... alespoň zatím. Při té realitě strašlivých dnů a nocí jsem úplně ztratila ponětí o čase a vůbec si nepamatuji, jestli jsem byla v Osvětimi čtrnáct dní, tři týdny nebo víc.

Jednou večer při apelu bylo náhle odpočítáno sto žen – já jako poslední v poslední pětičce – opět hra osudu. Nevěděly jsme, co na nás chystají, smrt v plynu nebo odvoz na práci? Noc studená, někam jsme se vlekly, barák, svléknout... a to nekonečné štěstí, tekla na nás voda! Nebyl to plyn...

Svívalo, když jsme v nově vyfasovaných, trochu lepších hadrech odjely z místa, které se mi ani nechce popsat! Z místa nasáklého slzami a krví milionů nevinných lidí, vražděných chladnokrevně šilenci, kteří to měli jako denní zaměstnání...

Měly jsme obrovské štěstí. Dostaly jsme se do továrny na zpracování lnu v malé vesnici Merzdorf, ležící v Německu asi 30 km od našich hranic. Ubytovány jsme byly na půdě továrny, kde již byla stovka žen z Polska a stovka z Maďarska. Bylo tam teplo, ale čekaly na nás miliardy štěnic. Z našeho transportu vybrali asi patnáct děvčat na práci venku k nakládání a vykládání lnu, ale taky vagonů uhlí. Byla jsem mezi nimi.

Celý lágr vedla komendantka SS, asi dvacetiletá holka, zamračená, silná jak kobylna. Její asistentka mi zase připomínala krysu. Dozorkyně SS byly bývalé dělnice z té továrny. Ale nebyli tam žádní muži SS, takže se tam nestřílelo. Ovšem hlad byl strašný, ráno jen černá brynda, v poledne polévka z tuřínu (někdy i shnilého), nebo z červené řepy a jindy dva brambory ve slupce, večer suchý chleba (my, co pracovaly venku, jsme měly asi o 10 kg větší přírůstek),

ale ani kousek jsme nemohly schovat na ráno – vlezly by do něj štenice. Tím, že jsme pracovaly venku, byly jsme otužilé. Jinak úmrtnost žen z nemoci a hladu byla vysoká.

Zima byla krutá, ale vydržely jsme to. Někdy nás dozorkyně nechaly něco dělat ve stodole a my se dokrmovaly lněnými semínky. A pomalu přicházelo jaro, naše hlavy už docela pěkně obrostly, ale stalo se, že jedna Polka se pokusila o útěk, a tak pro výstrahu nám ostatním vyholily asi 6 cm širokou cestičku uprostřed hlavy. Jsme sice zohyzdění, ale plně naděje...

Po ruské lednové ofenzívě nastal v pověstném německém pořádku jakýsi chaos, jízdní řád vlaků byl narušen, jezdily hlavně vojenské. Už nebylo pochyb, že Německo dostává na frak a konec války se blíží.

V naší situaci jsme se ještě víc bály o život, když naděje na návrat do normálního života už nebyly jen iluzí... A jak jaro pokračovalo, esesáci, aby se nedostali do rukou Rusů, mnohé koncentrační tábory likvidovali a hnali ubohé vězně s sebou. Ty pochody smrti nepřežilo mnoho lidí. Když už nemohli dál, byli nemilosrdně zastřeleni. Mého milovaného tatínka jedna nacistická bestie zastřelila 3. května 1945. Můj budoucí manžel byl svědkem tohoto činu...

Merzdorf byl v pásmu mezi armádami spojenců a Rusů, a tak nebylo kam utíkat, což bylo naše štěstí. Ovšem vypukla tam epidemie skvrnitého tyfu, onemocněly hlavně ženy, které pracovaly uvnitř v továrně. Jednoho dne jsme se od francouzských zajatců dozvěděly, že Hitler spáchal sebevraždu a Berlín je Rusy téměř dobyt!!

A 7. května 1945 v podvečer jsme z půdy našeho lágru viděly, jak všechny esesačky s vlajčímí pláštěnkami ujíždějí na kolech pryč, a my se ocitly zcela bez dozoru! Po třech letech a jednom měsíci jsem měla pocit nekonečného štěstí, smála jsem se i plakala a se svými kamarádkami

mi jsem běžela dolů a tam jsme se objímaly, válely se v trávě a skákaly radostí... a plakaly.

MY JSME PŘEŽILI!!!

A snad už druhý den nás obsadili Rusové a pamatuji se, že byla venku hostina, bylo telecí maso a my, holky vyhladovělé, okousaly každou kostičku do běla! Jistě nemusím zdůrazňovat naši touhu po rychlém návratu domů...

Nebylo to tak jednoduché. Jednak tyfus v lágru, žádný dopravní prostředek, vzduchem létaly střely a armáda pokračovala s obsazováním. Ale byla mezi námi jedna moudrá a šikovná dívka (říkalo se jí Kuli), která se ujala vedení naší skupiny a získala od štábu ruských vojáků „bumažku“, že můžeme odejít domů do Čech. Nevím už, kolik nás bylo, asi 15 – 18, a šly jsme pěšky, spolu s ruskými dělostřelci. Po cestě v příkopech leželi mrtví němečtí vojáci, vraky aut a bylo horko, nohy do krve odřené. Jeden důstojník nám obstaral nocleh i jídlo a druhý den už jsme došly samy až k hranicím. Jeden vojáček mi přinesl nějaké staré botky, dřeváky se na mně pěkně podepsaly...

A byly jsme v Trutnově! Hotel, čisté postele, sprchy, WC, jak dlouho jsme něco tak úžasného nezažily... a hodní lidé, kteří pro nás toto vše udělali! Ráno pro nás přijeli četníci z Jičína autobusem, fotili nás novináři a nakonec nás odvezli na Prachov do hotelu, kde jsme se zotavovaly, dokud nezačaly opět jezdit vlaky.

PRAHA!! Moje milovaná, tisíckrát ve snech viděná! A teď na dosah! Několik nás sedí ve vlaku v kupé jako normální cestující, všechno mi připadá jako zázrak.

Lidi, já jedu do Prahy!! Vystupujeme. Nádraží, ruch a jsme venku na ulici, lidé po nás koukají a někteří nás oslovují, dávají nám sušenky, rohlíky... A najednou si uvědomuji, že nemám domov, nemám ke komu se vrátit, nikdo mě neobejme, nikdo na mě nečeká... o nikom z rodiny

nic nevím, jen vím, že maminka je mrtvá.

Byl to těžký šok, moje Praho, tolik jsem se těšila, a teď kolem mě spěchají všichni někam domů ke svým blízkým, a kde já, unavená všemi dojmy, budu bloudit? No, nakonec to přec jen dopadlo dobře. Milena z naší skupiny mi nabídla, že můžu u ní bydlet! A tak jsem zatím měla střechu nad hlavou, postel a dobrou duši vedle sebe...

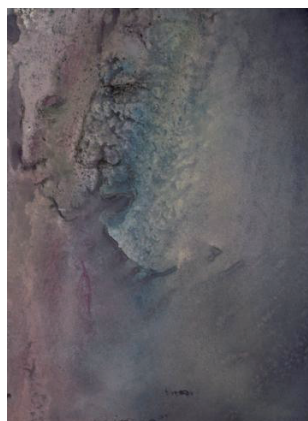
Zvykla jsem si už na tu myšlenku, že se mi nikdo nevrátil a budu sama. Uplynulo pár dní a dostala jsem zprávu, že mě pozdravuje Franta Dub. Je v nemocnici a ve špatném stavu, ale je živý!! Trvalo hodně dlouho, než se zotavil a než mi sdělil vše, co prožil. Z Osvětími se dostal s mým tátou do pracovního tábora Taucha u Lipska. Můj statečný tatínek všechno přežil, jen ten úděsný pochod smrti ne! Franta byl do posledního momentu s ním a pak s jedním kamarádem v noci skočili do lesa a uprchli...

Moje sestra Gerta, o které jsem vůbec nic nevěděla, se najednou nečekaně jednoho dne objevila, asi měsíc po mém návratu! Celou noc jsme si vyprávěly své zážitky a bylo mnoho slz. Její manžel byl ještě v Terézíně vyvečen z vlaku a zastřelen v Malé pevnosti, ona sama prošla Osvětími a odtud do továrny až ně-

kam na Balt. Zůstaly jsme spolu a odstěhovaly jsme se za nějakou dobu k jejímu švagrovi na Vinohrady. Starala se o mě, a tak jsem mohla udělat poválečnou maturitu a studovat na Státní grafické škole.

Šly dny, měsíce, roky. Život se nám znormalizoval, sestra se znovu vdala a měla dcerku. S Františkem jsme se vzali v roce 1947 (po dvou letech koncentráku musel jít nejdříve na vojnu!). Spojil nás stejný osud, ale nemluvili jsme o tom, chtěli jsme žít normální život. Byli jsme zpočátku strašně chudí, ale žili jsme spokojeně. Samozřejmě nám chyběla ta starší generace, zvláště když se nám narodil náš syn, což byl pro nás ten největší zázrak! Byla jsem šťastná, i když jsem měla zdravotní problémy a také situace v naší komunistické republice se nám líbila čím dál tím méně...

Když se dnes ve svých 86 letech ohlédnu zpět na svůj život, který tak rychle uběhl, vidím před sebou své šťastné dětství v česko-židovské harmonické rodině, moje rodiče a prarodiče, mnoho příbuzných, strýčky,

Z cyklu obrazů *Sny o mrtvých*

tety, sestřenice a bratrance, ... ti všichni byli zavražděni! A mně připadá, že ta první kapitola mého života byla o někom jiném...

Propast těch válečných let rozdělila takto nejen můj život, ale asi všech, co šoa přežili. Každý se ptá: „Proč právě já žiju?“

A léta uběhla, syn Martin vyrostl a vystudoval, oženil se a se svou ženou Danielou mají syna Michaela a dceru Ditu. Všichni jsou mou velikou láskou a oporou. Můj manžel zemřel v roce 1998 a v témže roce i má sestra.

Jsem už jediná ze staré rodiny, kdo na všechny ještě vzpomíná...

Jana Dubová

Více fotografií na www.beseda.be nebo facebook: "Beseda Belgie"

Klub českých turistů, oblast Moravskoslezská

Vážení přátelé,

v souvislosti s obnovou historické Bezručovy chaty na Lysé hoře v Beskydech (vyhořela v roce 1978) hledáme krajany pocházející z Moravy a Slezska, či případně jiných koutů České republiky, kteří mají vztah k tomuto kraji a chtěli by přispět k úspěšné realizaci výstavby nové chaty. Velice si vážíme jakékoliv pomoci, ať už finanční, propagační, či jiné.

Více informací naleznete na následující webové stránce:

www.bezrucovachata.cz

S případnými dotazy se na nás neváhejte obrátit.

Děkujeme za pochopení.

S pozdravem
Martina Tichá

martina.ticha@klikni.cz
KČT oblast Moravskoslezská

Český krajský spolek Beseda v Belgii přispěje na výstavbu Bezručovy chaty výtěžkem z prodeje českých knih, které Besedě věnovali naši krajané, **manželé Budíkoví a rodina pana Klapky**. Vázané knihy stojí 2 €, brožované – 1 €. Pokud máte o některé ze zbývajících knih zájem a rádi byste tímto způsobem svépomocnou iniciativu KČT též podpořili, rádi vám seznam knih zašleme a vybrané knihy předáme.
Kontakt: spolek@beseda.be

Nedělní filmové odpoledne s Vítem Karasem a burza knih

Předposlední březnovou neděli se v sále Stálého zastoupení České republiky při EU promítaly dva filmy režiséra Víta Karase. I přes velmi nepříznivé povětrnostní podmínky (v noci na neděli nás opět příroda obdařila sněhovou nadílkou) se nás sešlo asi padesát. Publikum se skládalo převážně z českých krajanů, avšak díky anglickým titulům se nám podařilo přilákat také poměrně velké množství cizinců, což dodalo celé akci přímo evropský nádech. A protože se na začátek promítala pohádka, nechyběly ani děti. Já osobně jsem se na tuto akci těšila nejen proto, že se opět uvidím s českými kamarády nebo že si opět dám vynikající koláče od Olgy, ale hlavně proto, že jsme vám mohli představit osobu mně velice blízkou. Vítek je totiž můj, jak my doma říkáme, „trojvaječný bratr“. Tím mám na mysli, že pocházíme z trojčat.

Po krátkém představení byla promítnuta pohádka **O pokladech**, kterou jste mohli v České televizi vidět již během vánočních svátků. Tato pohádka vypráví klasický příběh o lidských hodnotách a ukazuje, že ten největší poklad se často neskládá ze zlata a drahých kamenů, ale že se ukrývá v našich srdcích. Jak sám název napovídá, celý příběh se zakládá na hledání pokladu, který se podle dávné místní pověsti ukrývá hlubo-

ko v zemi. Tento poklad je strážěn třemi strašidelnými strážci, kteří si krátí čas vymýšlením různých kratochvil. Kvůli sázce začnou ovlivňovat osudy dvou sester, Kačenky a Barborky a také muzikanta Jakuba, Barborčina žárlivého milého. Ale protože to je pravá česká pohádka, všechno nakonec dobře dopadne. V pohádce jsme mohli vidět několik známých tváří, které však Vítek obsadil do netradičních rolí: například Vojta Dyk si zahrál místo spanilého prince nesmělého a výstředního vynálezce a David Švehlík se představil v postavě sobeckého chamtívce, kterého zajímají jen peníze.

Po pohádce proběhla velice zajímavá **diskuse**, při které jsme se mimo jiné dozvěděli, že během střihu byla zcela zrušena postava hejkal, a to proto, že se nepodařilo vymyslet ten správný kostým. Kvůli tomu musely být některé části příběhu trošičku poupraveny, ale nám divákům to vůbec nevadilo. Vítek nám také prozradil, podle čeho si vybírá herce, jak dlouho a na kolika místech v Česku se pohádka točila, tuším, že jich bylo sedmnáct (Arcibiskupský palác v Praze, Kutná Hora, Mumlavské vodopády, okolí Hrubé Skály, Doksany, zámek Valtice,...). A na konec diskuse ještě Vítek přidal veselou historku z natáčení.

O přestávce probíhala **burza knih** a poté jsme se, tentokrát již bez dětí, vypravili do postapokalyptické budoucnosti, kam jsme byli zataženi sci-fi filmem **Běžci**. Tento film nás zavedl do krásné, ale velmi smutné přírody, kde

po kolapsu civilizovaného světa přežívají v takzvaných bezpečných zónách malé skupinky lidí. Tyto zóny jsou od sebe odděleny nebezpečnými pásy, na kterých už nikým neovládaná vojenská technika vytváří smrtelně nebezpečné „pasti“. Jediní lidé, kteří se v těchto pásech umí orientovat, jsou Běžci, kteří ty, co se rozhodli pro nový život, za úplatek převádějí z jednoho bezpečného území do druhého.

Musím říct, že by bylo těžké najít odlišnější film od předchozí pohádky. Jeho velice sugestivní atmosféra vyvolala v sále opravdu velké napětí, které bylo znatelné i po promítání. Film **Běžci** byl natočen již před několika lety, ale v České televizi se dosud nevysílal! My v Bruselu jsme měli tedy velké štěstí, že tu vlastně proběhla jeho premiéra. Škoda že už nezbylo dost času na diskusi týkající se Běžců, protože si myslím, že na nás, na všechny tento film opravdu udělal veliký dojem. Doufám, že se nám v budoucnu podaří opět uspořádat podobné milé kulturní odpoledne plné zajímavých lidí a příběhů.

Věra de Ligt

Zdroje: (Česká televize, CSFD.CZ)

Hudební pohádka Perníková chaloupka

Plzeňský kraj
v Bruselu

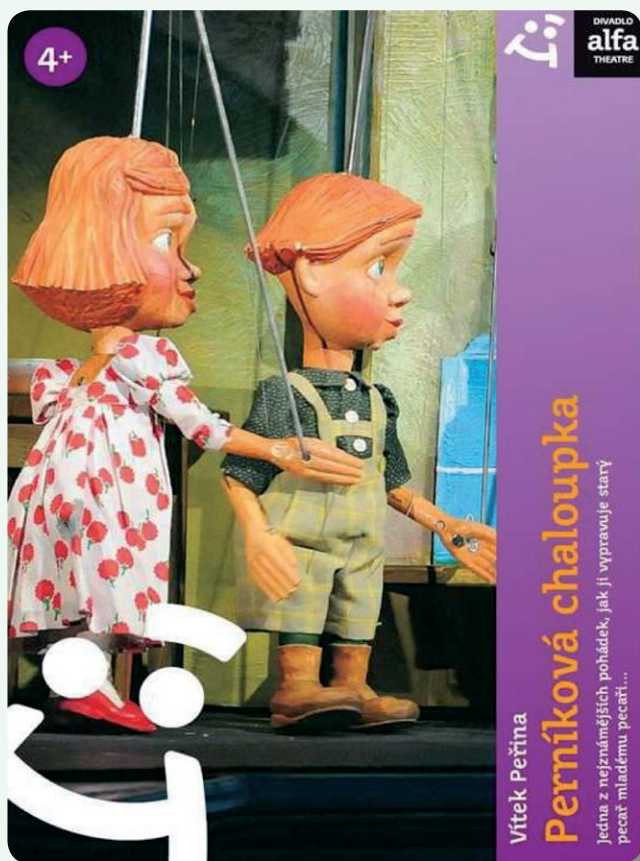

DIVADLO ALFA
theatre

Česká škola bez hranic
Brusel

ZVEME VÁS NA HUDEBNÍ POHÁDKU PERNÍKOVÁ CHALOUPKA

KOUZELNÁ POHÁDKA
S KRÁSNOU LIDOVOU
HUDBOU

PRO NAŠE NEJMENŠÍ,
ALE I PRO ŠKOLÁKY
A DOSPĚLÁKY

NA ZÁVĚR ŠKOLNÍHO ROKU
2012/2013

KDY: sobota 22. 6. 2013

KDE: Petit Théâtre Mercelis,
rue Mercelis 13, 1050 Ixelles

ZAČÁTEK PŘEDSTAVENÍ:
v 15:00 hod. a v 17:00 hod.

CENA: 11 €

NENECHTE SI UJÍT JEDNO Z NEJKRÁSNĚJŠÍCH DĚTSKÝCH PŘEDSTAVENÍ DIVADLA ALFA, PLZEŇ.

Představení budou v češtině s francouzskými titulky.

REZERVACE VSTUPENEK: CSBH@csbh-brusel.be

VE SPOLUPRÁCI A ZA PODPORY:

Procházka Bruselem

Milí přátelé,

v sobotu **25. 5. 2013** pořádá náš výbor Besedy již tradiční procházku Bruselem.

Provázet vás bude, také již tradičně, moje maličkost. Sraz si dáme **ve 14 hodin u „Muzea Dynastie“** (hned vedle Královského paláce naproti Bruselskému parku). Přijďte se

s námi projít historickým centrem, jukneme, mimo jiné, i na fasádu muzea známého belgického surrealisty (o kom je řeč???)

Nenechte si ujít ani závěrečné posezení v některé (opět mnou vybrané) bruselské hospůdce.

Přihlášky zasílejte na adresu: spolek@beseda.be

Dejte nám, prosím, vědět, zda se zúčastníte i /nebo jenom ☺ posezení v hospůdce. Jde o zajištění dostatečného počtu míst.

Těším se, že spolu opět prožijeme příjemné odpoledne.

Zdravím vás.

Alena

Dětský den a grilování v „Lese snů“

Milí přátelé,

zvezme vás na neděli **9. června 2013 od 12 do 19 hodin** do „Bois des Rêves“ na dětský den a tradiční grilování. Tento krásný lesopark se nachází poblíž Ottignies a Wavru (Allée du Bois des Rêves 1, 1340 Ottignies/Louvain-la-Neuve). Máme opět rezervován prostor F, G, H vpravo od vjezdu do areálu, hned vedle dětského hřiště. Grilování se koná za každého počasí, prostory jsou zastřešené a ze tří stran kryté, avšak jen málokdy nám prší. ☺

Pochutnáte si na masových i vegetariánských grilovaných specialitách,

pečivu, salátech, nealkoholických nápojích, českém pivě a víně. Nebudou chybět domácí sladkosti, káva a čaj.

Lektorky z naší **České školy bez hranic** připraví pro děti k jejich svátku **soutěže i hezké ceny**. Dětský program se bude odehrávat **od 15 do 17 hodin**.

Přihlaste se prosím mailem **do 5. 6. 2013** na spolek@beseda.be

V přihlášce uveďte:

1. počet dospělých osob a dětí, které se opékání zúčastní,

2. počet soutěžících dětí, jejich jméno a věk,

3. máte-li zájem o vegetariánské jídlo.

Členové Besedy (zaplacený členský příspěvek na rok 2013 – možno jej zaplatit i na místě), **pomocníci a děti vstupné neplatí. Přátelé Besedy – 5 €**. Platit se bude až na místě. Vstupné pro děti na hřiště platí rodiče u automatu, využijte sníženého skupinového tarifu.

Těšíme se na opětné shledání a krásnou pohodu, která tam vždy vládne

Výbor Besedy

Milí přátelé,

Ti, kdo zaplatili členské příspěvky v mezidobí od prvního letošního Zpravodaje, najdou na této straně svou členskou kartičku. Pokud jste ji neměli v minulém čísle a není ani zde, znamená to, že členský příspěvek na rok 2013 dosud zaplacený nemáte. Všem krajanům, kteří své členství letos již

potvrdili, za jejich důvěru a podporu děkujeme.

Členský příspěvek činí **15 € za jednotlivce a 25 € za manžele anebo za rodinu**. Stačí poslat patřičnou sumu na účet Besedy u ING číslo **363-0302241-29**. Pro mezinárodní platbu uvádíme **BIC: BBRUBEBB** a **IBAN: BE26 3630 3022 4129**. Příspěvek se

platí jen jednou za rok, dobrovolnému navýšení se meze nekladou.

Členem Besedy se může stát každý, kdo se ztotožňuje s náplní naší činnosti (viz stanovy na našich webových stránkách). Členství vzniká

zaplacením příspěvku. Co vám členství v Besedě přináší? Tištěný Zpravodaj, snížené vstupné na některé naše akce, občas i malé překvapení..., ale hlavně tím podpoříte aktivity spolku, který zdárně funguje už téměř 110 let! V říjnu se bude konat **valná hromada**, spojená s volbou nového výboru, již teď si poznamenejte její datum. Dvě členky výboru se v létě vracejí zpět do Česka, budeme proto potřebovat posily. Nechcete to zkusit a aktivně se podílet na přípravě akcí a na organizaci krajského života? Máme opravdu dobrý tým a moc hezké vztahy.

Členství v Besedě není samozřejmě podmínkou účasti na našich akcích, vítání jsou vždy všichni: členové Besedy i její přátelé, Češi, Slováci, Belgičané i jiní cizinci. Těšíme se na brzkou shledanou.

Za výbor Besedy Olga

ČESKÝ KRAJANSKÝ SPOLEK
ČLEN 2013

Spolek krajanů v Belgii od roku 1904
Amicale des Tchèques de Belgique depuis 1904
Vereniging van Tsjechen in België sinds 1904

Jména a Příjmení
BESEDA

Představujeme vám krajany

„Kdyby mi někdo řekl, že se v roce 1970 přestěhuji do Belgie, asi bych se tomu zasmál jako dobrému vtipu“, vypráví

naš kraján Mirek Č e r n ý,

hudební recenzent a publicista, který se od mládí věnoval hudbě.

Co vás vedlo k útěku? Existenční potíže v ČSSR?

Žádné existenční potíže, žádný útek. V Praze jsem strach o život neměl (možná moje sestra, která byla odsouzená v politickém procesu), nestrádal jsem víc než většina ostatních Čechů. Nesměl jsem sice nastoupit jako redaktor do Supraphonu, uliční výbor komunistické strany mi to zakázal, ačkoliv jsem ve straně nikdy nebyl. To byla ale jen maličkost. A také jsem si říkal: „Co kdyby všichni utekli, kdo by to u nás změnil?“ A tak mi nějaký útek ani na mysli nepřišel.

Později jsem pracoval jako kulturní referent v zahraniční společnosti Artia, měl jsem služební pas, mohl jsem jezdit ven. Miloval jsem hudbu, stal jsem se proto členem souboru Pražských madrigalistů. Hudba vždy byla a stále je mým zaměstnáním a zároveň velkou zálibou.

Pak tedy hádám, že by láska?

Uhádla jste. Do mého života vstoupila Belgičanka Agnes a já se do ní zamiloval. A jak! Byla vysokoškolskou profesorkou, viděli jsme se od seznámení jen tři neděle čistého času, ale za ¾ roku jsme se vzali. Ve vší slávě, na Staroměstské radnici. V květnu 1970 jsme si řekli vzájemné „ano“, já pak čekal na povolení k vystěhování do Belgie a v září téhož roku jsem za ní odjel.

Nedělalo vám potíže sžít se s Belgií a s mentalitou Belgičanů?

Naprosto ne. Na začátku jsem sice měl mírné jazykové problémy, Belgičané jsou však velmi tolerantní, vůbec jim nevadilo, že jsem cizinec a ještě k tomu ze země za železnou oponou. Ani moje nedokonalá hollandština je neodradila od přátelství se mnou. Ovšem i já se snažil

od začátku zcela integrovat, což se mi podařilo díky mé belgické rodině a řadě belgických přátel. Když jsem přišel do rodiny mé belgické manželky, ihned jsme si všichni rozuměli, i když jsme neznali jazyk toho druhého. Ovšem občas nás při těch debatách bolívaly ruce ☺.

Navíc, Belgie a Česká republika se tak podobají jedna druhé, že nebylo příliš těžké se zde usadit a naučit se tuto zemi považovat za svou. Neptejte se mě však, zda se cítím být více Čechem nebo Belgičanem, asi bych značně váhal. I když ... mám stále dvojí občanství a dnes, po 42 letech žítí v Belgii, se už asi přece jen cítím být více Belgičanem než Čechem.

Bylo zde těžké sehnat práci?

První dva roky jsem v Bruselu zpíval v rozhlasovém sboru a v Královské opeře. Pak jsem začal spolupracovat jako redaktor s hudební redakcí belgického vlámského rozhlasu (VRT), pro kterou jsem tehdy připravil největší seriál pořadů s názvem „Vokální hudba z Československa“ (88 pořadů o 70 minutách) a později i další rozhlasové pořady.

Pracoval jsem skoro 8 let na belgickém ministerstvu kultury, kde jsem měl na starosti hudbu. Zde jsem pomáhal různým belgickým ministrům s překlady a doprovázel je během jejich oficiálních návštěv v Československu. Belgičané se vůbec nepozastavovali nad tím, že jsem vlastnil jak belgický, tak i český pas. Na rozdíl od českých i slovenských ministerských úředníků a od ÚV KSČ, kteří samozřejmě výhrady měli.

Nevadily tyto návštěvy čsl. velvyslanectví v Belgii?

Přímo naopak. Velmi se jim to hodilo. Pochopili, že by mohli vzniklé situace výhodně využít. Šlo přece jen o ministerstvo, i když jen kultury. I to se jim zdálo dobré jako určitý zdroj informací. Na „pracovních obědech“, na které jsem byl zván do nejlepších bruselských restaurací, se pokoušeli o špionáž, ze mne však nedostali nic. Takže časem od těchto bezúspěšných akcí upustili. Přestal jsem je zajímat.

V krátké době po sobě mi byla nabídnuta místa ředitele belgického Národního orchestru a ředitele orchestru Vlámské opery. I když šlo o velké šance, místa jsem nevzal. Musel bych totiž skončit se žurnalistikou a o to jsem nestál.

Po 20 let jsem psal pro významný deník De Standaard, ale i do různých jiných časopisů. V důchodovém věku píše ještě do deníku Het Nieuwsblad, tří časopisů a také do českého hudebního měsíčníku Harmonie.

Jsem z vás celá udýchaná, co vše jste zde stíhal a dodnes stíháte ...

Dovedete si mě představit, že bych seděl jen doma a přehrával si asi 9.000 kompaktů s vážnou hudbou, které mám ve skříních? ☺

S Vlámskem a celou Belgií jsem se sžil a cítím se zde doma. Bydlím blízko Bruselu v Dilbeeku, kde mě zvolili za předsedu uličního výboru (syndikát). Opět je vůbec nezajímalo, že jsem cizinec.

Byl jsem předsedou Sdružení vlámských novinářů se sídlem v Antverpách a rovněž předsedou flanderského hudebního festivalu v Kortrijku.

Dnes jsem již v penzi, ale i nadále pracuji v různých kulturních organizacích a porotách jak v Belgii, tak i v zahraničí. Nyní se snažím dohnat to, na co jsem dříve nemíval čas.

Každoročně zasedám v porotě Svazu belgických hudebních novinářů, která předává cenu CAECILIA za nejlepší nahrávky cédéček s vážnou hudbou za předchozí rok.

Jsem rovněž členem Syndikátu novinářů České republiky a International Federation of Journalists v Bruselu.

Do nedávno vydané knihy revue Prostor (Češi a Belgičané v dialogu) jsem napsal dva příspěvky.

A co rodina a krajané?

S manželkou Agnes a s našimi dvěma syny rádi jezdíváme do České republiky. I když oni česky nemluví, mají velký zájem o moji vlast a o její krásy.

Rád se zúčastňuji krajaňských schůzek, hlavně pokud se na nich pořádají kulturní akce českých umělců. Také setkání s krajanými žijícími v Belgii, je vždy příjemné a přátelské.

A ... s manželkou nezapomínáme na předvánoční návštěvu u Olgy a George, kde se pečou vánočky. Pro jejich vůni a chuť a pro vánoční náladu za zvuků českých vánočních koled na nás toto setkání vždy působí přímo jako magnet. Však se podívejte na tu nádhru, se kterou se rádi chlubíme.

Z vyprávění Mirka Černého jsem stále ještě bez dechu, takových za-

městnání a účasti na nejrůznějších akcích – to se jen tak často nevidí! Zapomněla jsem ještě prozradit, že Mirek vloni oženil syna, přeji mu proto jménem všech krajanů, jakož i jménem svým, aby se stal co nejdříve dědečkem. ☺ Rovněž tak mu přeji pevné zdraví, které ho v poslední době trochu trápilo.

Alena Gilbert

Cesta do hlubin Bruskovy duše

„V Bruselu funguje skautský oddíl!“ křikla jsem na manžela od počítače. Myslím, že mě nevnímá, protože se v odpověď ozvalo neutrální: „Hmmm...“, což mohlo znamenat cokoli.

Začínalo jaro, právě jako teď, a my se chystali se dvěma dětmi na čtyřletý pobyt v Belgii. Znáte to: shon, balení a nejistota. Člověk tehdy zcela přirozeně hledal co nejvíce informací, které by mohly na začátku alespoň trochu zmírnit počáteční chaos na novém místě. Tehdy mi proběhlo hlavou, že když už nic, tak aspoň vím, kde najdu spřízněné česko-slovensky mluvící duše a volnočasovou aktivitu pro staršího syna. Před očima mi proběhly všechny ty schůzky, výpravy a tábory, které jsem jako malá prožívala a později i organizovala ve skautském oddíle já. To by bylo něco - moci si to znovu vyzkou-

šet.... Uvidíme. A také jsem později viděla. Po příjezdu do Bruselu jsem si na oddíl pro všechno to zařizování, úřadování a vypisování různých formulářů ani nevzpomněla. Naštěstí souhrou mnoha ne náhodných setkání a událostí se také náš rodinný

život začal pomalu ale jistě, a potom stále rychleji, točit kolem tohoto jedinečného živého organismu, zvaného Brusk (bruselští skauti).

V té době jsem ještě nevěděla, že Brusk byl založen roku 2006 kolem

malé skupinky nadšenců, kteří začínali s ještě menší skupinkou dětí jezdit do přírody. Spoluzakladatel a duše Brusku Pepa Schwarz později na stránkách oddílu o svých pohnutkách k založení přiznává: „Ze všeho nejdůležitější byla chuť dát dětem ze zdejších českých a slovenských rodin možnost podnikat nevšední akce uprostřed party svých vrstevníků. Dalším podnětem bylo přání jedné z maminek a třetím důvodem se stala předem přislíbená záštita Slovenské katolické misie, působící v Bruselu.“

Pepa v roce 2008 odjíždí na dobu českého předsednictví do České republiky a zdá se, že nezůstane nikdo, kdo by se vedení oddílu ujal. Nastává zoufalé hledání pokračovatelů. Když už to vypadá beznadějně, najednou, kde se vzali tu se vzali, Tomáš Pikola (Pižin) a Veronika Brázdilová (Tawi) - sympatický mladý pár se zkušenostmi a s chutí věnovat se dětem. Tehdy jsme s manželem zajásali a s námi i několik dalších rodičů, kteří se nebáli své předškolní děti vysílat s oddílem na výpravy. Věková hranice pro vstup do Brusku se totiž s příchodem nových vedoucích snížila, a tak se i náš 5letý syn mohl stát členem nové družinky vlčat a světlušek (jak se malým klukům a holčákům ve skautu říká). Vedoucí často čelili ze strany nováčků otázkám typu: „Kdy už tam budeme?“ nebo „Zavážeš mi tkaničku?“ a „Sbalí mi někdo spacák?“ Také sami vedoucí však často museli otázky klást: „Juro, proč chodíš bez ponožek?“ nebo „Filipe, proč máš v batohu čtyři nesněžené svačiny?“ a „Proč mlátíš klackem do toho stromu?“ A přestože téměř každé vlče/světluška potřebovaly

svého osobního asistenta, družinka v oddíle přežila.

Už tehdy s vedením pomáhal nositel neuvěřitelných nápadů Libor Klapal, který se stal vůdcem oddílu po odjezdu Tawi a Pižina. Vtiskl Brusku svůj specifický ráz a programově se ještě více posunul ke sportu. Bruskové chodili bruslit, plavat, jezdili na koních a lezli na umělou stěnu i přírodní skály. A tehdy jsem od pečení buchet na výpravy přešla plynule k jejich organizování. Společně se Saškou Dvořákovou, Markétou Pape a dalšími jsme tvořili podpurný tým pro hlavního vedoucího. Děti ztatočně přibýlo a s nimi i noví vedoucí, převážně z řad rodičů. Kdo chtěl, mohl se do naší povedené partičky zařadit. Členskou základnu tvoří v září roku 2011 více než 50 lidí.

Jak už to ale bývá s velkou skupinou lidí, začali jsme si uvědomovat, že je potřeba změnit strukturu oddílu i vedení a také naše myšlení. Že je třeba posunout Brusk zase o kus blíže skautským zásadám a ideálům. Do vedení oddílu se opět dostává odpočatý Pepa Schwarz, který má po svém boku dva blízké činovníky, se kterými rozhoduje. Ostatních deset vedoucích podporují toto trio podle svých možností. Oddíl se dělí na čtyři družiny: Lovci, Amazon, Lišáci a Pandy v čele s rádcí a podrádcí, jimiž se stávají nejstarší a nejzkušenější skauti a skautky z řad dětí. Každé družině pomáhají ještě dva dospělí vedoucí. Vlčata a světlušky mají schůzky v klubovně odděleně od skautů a skautek, ale zároveň jsou rozděleny do jednotlivých družinek a na výpravách se účastní programu s nimi. Snažíme se takto podpořit myšlenku, že starší pomáhá mladším.

Změn se událo v roce 2011/12 mnoho. Společné rady trvaly několik hodin

a končily po půlnoci. Naše postoje se často různily, což bylo dáno rozdílnými představami a zkušenostmi. Každému se zdálo pochopitelně jeho řešení problému nejosvědčenější. Vždycky jsme se ale dokázali dohodnout. A to mě nikdy nepřestávalo a nepřestává na Brusku fascinovat. Respekt a pochopení, které jsem mezi vedoucími viděla, mi přišlo jako ten nejlepší příklad, který můžeme dětem v oddíle dát. Tehdy jsem si uvědomila, že za naší schopností spolupracovat je daleko víc než „jen“ vytvářet prostor pro přátelství, hry a sebepoznávání pro děti. Jako krásný vedlejší produkt tvoříme takový prostor i sami sobě.

„A co takhle uspořádat letní tábor?“ navrhl kdosi. Myšlenka tábora nás uchvátila natolik, že jsme začali zkoumat ochotu rodičů svěřit nám do péče svoje ratolesti na celé dva týdny. Ukázalo se, že důvěru rodičů máme, a tak jsme se pustili na jaře 2012 do příprav. Vybráno bylo tábořiště v údolí řeky Oslavy nedaleko Tasova v krásném prostředí Vysočiny. Úskalí jako sehnat pitnou vodu pro 40 táborníků, dostatek dřeva na vaření a zásobovací vozidlo k pravidelným cestám přes kořeny a kameny po lesní cestě se smrtícím sklonem jsme hravě překonali.

Odměnou za toto úsilí nám pak byly dva jedinečné týdny plné malých i velkých zážitků v přírodě a – útechou, že vážněji se zranili pouze vedoucí. Pozitivní ohlasy ze stran rodičů pak už jen potvrdily naše pocity, že tábor se napoprvé povedl.

A nyní, tři čtvrtě roku po přestěhování zpět do Prahy mě napadá: „Cesta do hlubin bruskovské duše stála rozhodně za to a stala se jednou z nejdůležitějších zkušeností pro mě i mou rodinu, kterou jsme si z Belgie přivezli.“

Zůstalo mi z ní mnoho pěkného v srdci a za to děkuji všem zúčastněným.“

Lasička (Lenka Nováková)

Foto: Tomáš Pikola

Noc s Andersenem 2013

ÚVODEM TROCHU HISTORIE:

První Noc s Andersenem proběhla v roce 2000 v uherskohradištské knihovně a na dvacet malých čtenářů čekalo noční dobrodružství v podobě čtení pohádek, soutěží, her a překvapení. Věhlas o prožité noci se šířil po vlastech českých i moravských díky **Klubu dětských knihoven SKIP**. A právě jeho zásluhou se myšlenka hlasitého nočního předčítání lavinovitě rozvinula do mnoha knihoven, které v roce 2001 první společnou Nocí s Andersenem oslavily svátek dětské knihy.

V roce 2002 se nocovalo již v 72 místech naší vlasti a na Slovensku. Spalo se i ve školách a domech dětí. Přes 1500 dětí a více než 300 dospělých prožilo kouzelnou noc plnou pohádek.

V průběhu noci děti Čech, Moravy i Slovenska společně chatovaly, vznikla také společná Báseň oslavná o Noci a Hansi Christianu Andersenovi.

Velká, již opravdu mezinárodní, Noc s Andersenem proběhla v roce 2003 ve sto padesáti třech knihovnách, školách, ústavech sociální péče i domech dětí. Kouzlo společného nocoování prožily děti na Slovensku v šesti

knihovnách a ve čtyřech polských bibliotékách. Informace o noci šly i díky SKIPu elektronickou poštou do USA, na Aljašku, do Švédska i Švýcarska, zprávičku dostali v Maďarsku i na dalekém ostrově Trinidad.

V posledních několika letech se ke čtenářskému nočnímu dobrodružství připojily i České školy bez hranic v Evropě i Austrálii. Naše škola v Bruselu měla letos premiéru. Jak to dopadlo, posuďte sami.

NOC S ANDERSENEM V ČŠBH BRUSEL

... je pátek odpoledne a prostory školy a Českého centra se začínají naplňovat batožinou, matracemi, jídlem, pitím, rodiči, lektory, ale především dětmi, pro které bude letošní bruselská noc s Andersenem úžasným dobrodružstvím.

Nejprve se děti přivítají s iniciátorkami celého večera Dorkou a Klárkou, lektorkami ČŠBH. V úvodu si všichni společně zahrajeme hru „Čáp ztratil čepičku“, abychom se trochu rozešli.

Pak se všichni, pomocí hry s míčkem, navzájem představíme. Přijde ke slovu kytara a písnička o tygrovi, který si s sebou vozí mříže, aby se ho lidé nebáli. A copak se asi přihodilo tygrovci, který je smutný? Na základě vybraných obrázků z knížky Aloise Mikulky „O smutném tygrovci“ tvoří každé dítě svůj vlastní příběh. Všechna díla si potom vzájemně prohlédneme a přečteme. Nakonec si děti poslechnou verzi Aloise Mikulky.

Doplníme síly společnou večeří a vrhneme se do boje s vánicí. Do-

kážeme uchránit svůj příbytek před náporom sněhu? A dokážeme si jako tučňáci předat právě vysezené vajíčko? Ale pozor, musíme být rychlí, jinak nám vajíčko zmrzne!

Všichni vyčerpaní tučňáci se posilní nakrájenými jablíčky a jde se do finále. Právě noc s Andersenem začíná. Usadíme se na polštáře a shlédneme první polovinu slavného Andersenova příběhu o Sněhové královně. Jak to bude dál? Uteče Gerda loupežníkům? A podaří se jí zachránit svého kamaráda? Tak honem do pyžamek a vyčistit si zuby! Konečně jsou všichni zalezlí ve svých spacácích a svítí už jen malá lampička, to aby vypravěč dobře viděl na text. A děti tiše poslouchají, poslouchají a postupně usínají. Nakonec usnou i poslední sovičky i paní učitelky.

Ráno nastává balení a kdo je hotov, jde si zahrát tichou poštou. Na snídani jsou připravené samé dobrůtky. Pak ještě malujeme obrázky ke Sněhové královně a už je čas jít domů. Venku nás čeká opravdový pozdrav od Sněhové královny – přes noc napadlo spoustu sněhu a celý svět je najednou bílý.

... slyšíte? To jedou sáně Sněhové královny! ...

Dagmar Straková, Dora Kocmanová
ČŠBH Brusel
(zdroj: www.nocsandersenem.cz)

Poděkování

Asociace **Carrefour des Cultures Romanes** děkuje výboru, členům a příznivcům **Českého krajského spolku Beseda**, kteří pozitivně odpovídali na naši výzvu.

V průběhu posledních tří let bylo totiž díky jejich pomoci dopraveno a darováno do českých a slovenských škol, lyceí a univerzit mnoho zásilek knih a časopisů vycházejících ve francouzštině. Obohatila se tím **výuka francouzštiny** v Českém Brodě, Děčíně, Praze, Jičíně, Jilemnicích, Semilech, Turnově, Brně, Šlapanicích, ale též v Bardejově,

Bratislavě, Čierné nad Tisou, Nitře, Handlově, Novém Městě nad Váhom, Popradě, Prešově, Prievidzi, Sníně a Trenčíně.

Naše poděkování patří také vedoucím **Zastoupení Trenčínského a Prešovského kraje v Bruselu**, které dobrovolně zajistilo dopravu zásilek, z nichž měli radost početní žáci a studenti, učící se francouzštinu na Slovensku.

Pokud se v místě, odkud v Česku nebo na Slovensku pocházíte, vyučujete ve školách francouzšti-

na a vy jim můžete **zajistit dopravu zásilky**, ozvěte se nám, rádi a zdarma připravíme nové knihy a časopisy pro školy v dalších koutech obou zemí.

Carrefour des Cultures Romanes asbl

Tajemník: Roland Forrer
E-mail: carcultrom@skynet.be
Telefon: +32 471 / 01 52 58

Kterak krajany hledali jsme na Litvě...

Při mém putování Evropou jsem si domluvil schůzku i na českém velvyslanectví ve Vilniusu, abych se optal, jak je to s našinci v této pobaltské zemi. I dozvěděl jsem se v nebývalé přátelském setkání, že tam v podstatě žije pouze jeden „skutečný“ krajan, ale ne jen tak ledajaký: téměř stoletý skromný muž s pohnutým osudem stojícím za pozornost. Dalším překvapením bylo přivítání předsedy Litevsko-české společnosti, jímž je pan Vincas Lapinskas. Tento pán mi sdělil o mé vlasti tolik informací, že jsem s obdivem a téměř otevřenou pusou koukal, jak hluboce se domorodci zajímají o Čechoslováky v kontextu historicko-kulturních událostí. Rozhodl jsem se s vámi podělit o toto pozoruhodné setkání a představit vám zmíněný spolek. Poté bude následovat život pana Morgensterna, který před nacisty prchnul za hranice a po válce se toužil dostat zpět do rodné země...

STRUČNÁ HISTORIE LITEVSKO-ČESKÉ SPOLEČNOSTI

První setkání, během něhož se rozhodlo o založení Litevsko-československé společnosti, se konalo v květnu roku 1991. Po oznámení v novinách se na rektorátu Vilniuské univerzity sešla spousta milovníků Československa a litevských občanů, kteří s naší zemí cítili sounáležitost, mezi nimi např. profesor Arnoldas Piročkinas, doktor Algimantas Končius, překladatelé Almis Grybauskas, Stasys Sabonis, Vytautas Visockas a další, kteří byli nějakým způsobem spojeni s Československem nebo se stali jeho příznivci. Iniciátorkou založení společnosti byla Janina Balsienė. Někteří z členů spolku studovali v Československu v době Sovětského svazu či v předválečném období. Na prvním setkání si společnost jako svého předsedu zvolila překladatele Stasyse Sabonise. Když se v roce 1993 Česká a Slovenská republika staly samostatnými státy, rozdělila se i společnost. S. Sabonis se stal předsedou Litevsko-slovenské společnosti a J. Balsienė předsedkyní Litevsko-české společnosti. V době, kdy J. Balsienė pracovala na českém velvyslanectví ve Vilniusu, byla společnost velmi aktivní a velkou měrou se podílela na organizaci akcí ambasády. Od roku 2012 je předsedou společnosti Vincas Lapinskas. Velvyslanectví společnost podpořilo v její

Setkání na Velvyslanectví ČR ve Vilniusu s předsedou Litevsko-české společnosti panem Vincasem Lapinskasem (uprostřed). © foto Ieva Smilingyte

snaze vydávat publikaci **Čekija-Lietuva**, jejíž první číslo vyšlo v roce 1995. Redaktorem vydání se stal nejdříve novinář Romanas Miliauskas, poté tuto úlohu plnila rada společnosti. Časopis se zpočátku vydával dvakrát za rok, později jednou ročně. Cílem Litevsko-české společnosti je reagovat na události probíhající v České republice a informovat litevskou společnost. Organizují se koncerty, výstavy a jiné propagační akce, během nichž se litevská veřejnost má možnost seznámit s českou kulturou a tradicemi. Tématicky zaměřené schůzky společnosti (např. k výročí atentátu na R. Heydricha), jichž se pravidelně účastní i zástupci českého velvyslanectví, jsou pro její členy příležitostí k pravidelnému setkávání u moravských písniček, které většina z nich zná a s oblibou zpívá už od dob svých studií v Československu...

EGON BERNARD MORGENSTERN

Narodil se 27. července 1914 ve Vídni v židovské rodině jako čtvrté ze šesti dětí. Vyrůstal však ve Fryštátě (dnes součást Karviné). Jeho otec Julius tehdy pracoval jako strojní zámečnický ve Vítkovických železárnách, matka Laura byla porodní asistentkou. Rodina žila v chudých poměrech, a proto musel Egon již od mládí vypomáhat rodičům při zajišťování obživy. Nedokončil ani základní školní docházku a ve 14 letech se začal učit řemeslu. Na přímluvu svého strýce, který byl topičem v náhodském hotelu Beránek, nastoupil jako číšník do místní restaurace. Tam pracoval až do roku 1934, kdy se vrátil zpět na Ostravsko. V dalších letech vystřídal řadu restauračních a hotelových zařízení na Moravě a ve Slezsku. V říjnu 1936 nastoupil základní vojenskou službu u pěšího pluku 27 „Přemys-

la Otakara II“ v Uherském Hradišti. Později byl převelen k pěšímu pluku 7 „Tatranský“ v Nitře. Nejdříve dobu vojenské služby prožil v pohraniční pevnosti u Komárna na československo-maďarských hranicích, kde zůstal až do listopadu 1938. Po maďarském záboru jižního Slovenska odešel v důsledku první Vídeňské arbitráže za rodiči do Brna. V červnu 1939 se společně se sestrou Fankou a mladším bratrem Arminem rozhodli uprchnout do Polska. Hranice překročili ilegálně na Těšínsku, tehdy obsazeném Polskem, a dostali se až do Krakova. Na tamním československém konzulátu se přihlásil jako dobrovolný voják a byly mu vystaveny doklady. V provizorním bytě v Krakově jej překvapila polská policie, která hledala uprchlíky bez povolení k pobytu. Stačil ještě bratra Armina schovat do skříně, ale sám byl zatčen a odvezen do místní věznice. Zde strávil několik týdnů a propuštění se dočkal až krátce po vypuknutí německo-polské války. Zůstal ovšem bez dokladů, neboť mu je Poláci již nevydali. Bratr Armin se mezitím dostal ilegálně do SSSR. On sám plánoval dojet až do Rigy a odtud se dostat přes moře do Švédska. Do Lotyšska sice dorazil; většinu cesty šel pěšky, některé úseky projel „na černo“ vlakem či na nákladních vozech, ale v Dvínku (dnes Daugavpils) ho zatkla místní policie, protože u sebe neměl žádné dokumenty. Ve zdejší věznici strávil čtyři měsíce, z toho první měsíc v samovazbě. Za neustálých výsledků byl obviňován z ilegálního vstupu na území SSSR. Poté byl převezen do známé věznice Lukiškių ve Vilniusu, kde ho tzv. trojka odsoudila za ilegální přechod hranic a špionáž na pět let v nápravně-pracovních táborech.

Dne 27. července 2012 oslavil pan Egon Morgenstern 98. narozeniny. K významnému jubileu mu po gratuloval velvyslanec Radek Pech. © foto Oto Weniger

Hlavní město – Vilnius, © foto Dušan Swalens

Koncem března 1940 byl společně s dalšími odsouzenými transportován v dobytčích vagónech (v každém bylo nacpáno kolem 50 vězňů) směrem k řece Pečorě. Po týdnu strastiplné cesty vlakem, během níž zemřelo mnoho vězňů, dorazili do Kotlasu, odkud museli pokračovat pěšky. Po téměř měsíčním pochodu došli na místo, kde měl tábor teprve vzniknout. Vězni proto zpočátku provizorně přebývali v obrovských stanech, z nichž každý měl kapacitu 100 až 200 osob. Hlavním úkolem komplexu táborů kolem Pečory (tzv. Pečorlagu) bylo vybudování tisíc kilometrů dlouhé železniční tratě z Kotlasu do Vorkuty. Jedna skupina vězňů z „jeho“ lágru tak těžila kámen v blízkém kamenolomu, druhá kácela stromy v lese a třetí upravovala trať pro budoucí železnici. Těžká práce bez ochranných pomůcek, mizerná strava a náročné klimatické podmínky brzy vedly k velké úmrtnosti vězňů. Také on po čase začal trpět vážnými zdravotními problémy – nejenže mu omrzly ruce a nohy tak, že kvůli hrozící sněti přišel o tři prsty na levé ruce, ale navíc dostal i kurděje, pelagru a zápal pohrudnice. Po krátkém odpočinku na ošetřovně však musel znovu nastoupit na práci v kamenolomu. I přes pomoc spoluvězňů měl špatné pracovní výsledky, a proto jej přeřadili na stavbu železnice. Ani tam ovšem neplnil základní pracovní normy a následkem malých potravinových přidělů zhubl až na 30 kg. V roce 1942 svítla pro řadu československých občanů vězněných v SSSR naděje, když se sovětská vláda zavázala k jejich všeobecné amnestii, pokud se

přihlásí do Československé vojenské jednotky v SSSR, avšak na Morgenssterna se její dobrodiní nevztahovalo: jednak bez dokumentů nemohl dokázat československou státní příslušnost a jednak se amnestie netýkala lidí „odsouzených“ za špionáž. Nakonec mu ale přeci jen přálo štěstí, neboť na přímiluvu lékařů-spoluvězňů ho zařadili na práci v Kazachstánu. Po téměř třech letech v „Pečorlagu“ tak byl v dubnu 1943 deportován do dalšího lágru u Akťubinsku (dnes Aktobe), kde byly podmínky pro přežití o něco přijatelnější. Trestanci zde většinou zúrodňovali stepní půdu. Po dalších dvou letech, v červenci 1945, byl propuštěn na svobodu, ale dostal přísné upozornění, že nesmí opustit místní oblast a musí se pravidelně hlásit na policii. V nuceném vyhnanství v Kazachstánu nejdříve pracoval jako řidič v zemědělském kombinátu, po čase přešel ke geologickému průzkumu. Jako pomocný hospodář se účastnil výprav do pouště, kde geologové hledali nerosty a minerály. Odsud se mu podařilo zanedlouho uprchnout a různými spleťnými cestami se dostal až do Moskvy, kde se přihlásil na československém velvyslanectví. I když mu zde dali československý pas a 300 rublů, nemohl bez souhlasu sovětských úřadů a bez udělení víza opustit území SSSR. Po dvou dnech v Moskvě byl po udání jednoho Gruzince znovu zatčen NKVD a tentokrát musel do 24 hodin opustit Moskvu. Nezbyvalo mu nic jiného než se uchýlit v Sovětském svazu. Kvůli neustálému zájmu NKVD musel často měnit místa pobytu i pracoviště. Pracoval například v Molo-

děčnu (dnes Maladziečna) blízko Minsku jako železniční dělník, v Podstavě jako nádeník a později jako technolog v lihovaru. Jeho ředitel mu po čase zařídil právo k trvalému pobytu a v roce 1958 mu bylo přiznáno také sovětské občanství. Poté konečně mohl začít pátrat po svých příbuzných, kteří do té doby netušili, zda je naživu. Přes Mezinárodní červený kříž se mu podařilo navázat spojení se sestrou a o rok později jej v SSSR navštívil bratr Richard. Od něho se dozvěděl, že rodiče a jedna ze sester zahynuli v Osvětimi. Ostatní sourozenci přežili jen shodou šťastných okolností. V roce 1960 mohl poprvé navštívit Československo, povolení k trvalému pobytu však nedostal. V témže roce se přestěhoval do Vilnius, kde se v roce 1961 ve svých 47 letech oženil s Pavlou Sokolskou. Až do důchodu se ve Vilnius živil jako malíř a natěrač pokojů. Teprve jako důchodce obdržel povolení k trvalému pobytu v Československu, ale natrvalo se mohl vrátit domů až po roce 1989. V přestěhování mu však bránil špatný zdravotní stav jeho manželky. V roce 1991 byl na základě zákonů Litevské republiky rehabilitován za neoprávněné věznění a v roce 2002 mu bylo vráceno české občanství, přesto už zůstal v Litvě.

Dušan

Informace o Litevsko-české společnosti byly poskytnuty Velvyslanectvím ČR v Litvě. Článek E. B. Morgensstern byl citován se svolením Skupiny orální historie – Ústav pro studium totalitních režimů – Jan Dvořák.

Kaunas – druhé největší litevské město
© foto Dušan Swalens

Společenská rubrika

1. března 2013 náhle zemřel pan Pavel Koláček, do loňského roku pracovně pobývajícím na velvyslanectví v Bruselu.

Jeho manželce a celé rodině vyjadřujeme s touto nenadálou ztrátou naši upřímnou soustrast. Čest jeho památce!

25. února 2013 se narodili Adéla a Adam, dvojčátka Marka a Kláry Hrabínových. Starší sestřička se jmenuje Kristýna.

6. března 2013 se narodil Matyáš, syn Martina a Kateřiny Müllerových. Starší sestřička se jmenuje Nelly.

Upřímně rodičům i miminkům blahopřejeme a do života přejeme jen vše nejlepší.

23. května 2013 oslaví narozeniny pan Zdeněk Král.

30. května 2013 oslaví vzácné 101. narozeniny naše nejstarší krajanka, paní Ludmila Kupková.

17. srpna 2013 oslaví narozeniny bývalá jednatelka Besedy, paní Zdeňka Makoňová–De Raad.

Všem oslavencům srdečně blahopřejeme, do dalších let přejeme hodně zdraví a spokojenosti.

Kalendář Českého krajanského spolku Beseda:

Průvod a pietní akt na vojenském hřbitově	Garzebekeveldstraat 8660 Adinkerke	sobota 18.5.2013 od 10 h do 13 h
Společná procházka po Bruselu	Sraz u Muzea Dynastie	sobota 25.5.2013 ve 14 h
Fotokroužek – výprava	Jardin botanique national de Belgique Nieuwelaan 38, 1860 Meise	neděle 26.5.2013 od 10 h do 13 h Změna vyhrazena.
Dětský den a grilování v „Lese snů“	« Bois des Rêves » u Ottignies a Wavru	neděle 9.6.2013 od 12 h do 19 h
Fotokroužek – výprava	Théâtre Royal du Péruchet Avenue de la Forêt 50, 1050 Ixelles	neděle 16.6.2013 od 10 h do 13 h Změna vyhrazena.
Dvě dětská představení divadla Alfa z Plzně	Petit Théâtre Mercelis Rue Mercelis 13, 1050 Ixelles	sobota 22.6.2013 od 15 h a od 17 h
Fotokroužek	ČŠBH Avenue A. Buyl 152, 1050 Brusel	neděle 23.6.2013 od 14 h do 16 h Změna vyhrazena.
Mezinárodní folklorní a gastronomický festival v Blegny Mine	http://www.blegnymine.be/	neděle 11.8.2013
Valná hromada a volby do výboru Besedy	Pražský dům avenue Palmerston 16, 1000 Brusel	sobota 12.10.2013 od 14:30 h do 16:30 h
Divadelní představení a beseda s autorkou	Pražský dům avenue Palmerston 16, Brusel	sobota 12.10.2013 od 17 h do 19 h

Zpravodaj vychází čtvrtletně. Členové Besedy dostávají výtisk poštou automaticky, ostatní na požádání. Každý zájemce může dostávat elektronickou verzi Zpravodaje e-mailem, stáhnout si jej též můžete z webových stránek Besedy, www.beseda.be

Příští číslo Zpravodaje vyjde v září 2013, uzávěrka pro vaše příspěvky je 1. srpna 2013.

Pište nám na adresu spolek@beseda.be, nebo poštou na:
Český krajanský spolek Beseda, 51, rue des Arbalétriers, 1420 Braine-l'Alleud
Telefon: 0032 (0)2 / 384 96 44, Mobil: 0032(0)497 / 92 81 62